

PHRENICUS

EN TIDNING UTGIVEN AV INTRESSEFÖRBUNDET FÖR PERSONER MED SCHIZOFRENI OCH LIKNANDE PSYKOSER, SCHIZOFRENI FÖRBUNDET

NUMMER 2/2005

Psykiatrin tar semester i sommar

ERFARENHETSGRUPPEN TAR UPP KAMPEN • NY BOK MED EKONOMITIPS

Phren är det grekiska ordet för själ. **Phrenicus** är också namnet på den nerv som sitter i mellangärdet. Tidningen Phrenicus ges ut av Schizofreniförbundet. Den kommer fyra gånger om året och skickas till förbundets medlemmar. Nästa nummer kommer i september 2005. Redaktionen ansvarar inte för, och tar sig friheten att redigera i insänt material. Citera oss gärna – men glöm inte att ange källa.

ANSVARIG UTGIVARE

Rakel Lundgren, tel 0278-410 30

REDAKTIONSKOMMITTÉ

Birgitta Andersson, IFS Norrköping
Barbro Benjaminsson, IFS Göteborg
Per Torell, IFS Lund

REDAKTÖR

Annica Holmberg
Havanna pr ab

ADRESS

Schizofreniförbundet
Hantverkarg. 3G,
112 21 Stockholm
Tel 08-545 559 80
Fax 08-545 559 81
office@schizofreniforbundet.se
www.schizofreniforbundet.se

OMSLAG

Foto: IBL

MANUSSTOPP

Nr 3/2005: 5 september 2005

TRYCK

Mediaproduktion
i Västerås AB

Vi stödjer Phrenicus:

- Bristol-Myers Squibb
- Eli Lilly Sweden AB
- Janssen Cilag AB
- Pfizer AB
- AstraZeneca Sverige AB
- H. Lundbeck AB

inledare

VÄLKOMMEN TILL KONGRESSEN 2005 i naturskön miljö på norra Lidingö utanför Stockholm. Tiden sedan förra kongressen för två år sedan har varit dramatisk. Det startade med att en man körde bil genom Gamla stan och mejade ned oskyldiga människor och en dödsmisshandling i Åkeshov. Hösten 2003 fortsatte med mordet på utrikesminister Anna Lindh och ett flickmord i Arvika. Dessa ”händelser” utlöste i media en otrolig klappjakt på personer med psykiska funktionshinder.

Arbetsutskottet hade en noggrann genomgång och diskussion med anledning av den uppkomna situationen. Det resulterade i ett pressmeddelande om vår syn på tvångsvård, psykiatireformen och den psykiatriska vården.

De tragiska händelserna under 2003 kastade länge skuggor över vårt arbete och våra medlemmar. Stigmatiseringen var påtaglig. Många undviker, än idag, att gå ut för att slippa risken att mötas av braskande löpsedlar med budskap om ”psyksjuk” som mördare. Flera konferenser har hållits, där man diskuterat stigmatiseringen och medias roll.

Men mycket positivt har också hänt. Vårt policyprogram, som vi antog vid 2003 års kongress har blivit ett rättesnöre och en framgång. Det är vårt bästa styrdokument. Nu råder inga tveksamheter beträffande våra ställningstaganden i olika frågor. Den engelska versionen har kommit till nytta i vårt arbete i EUFAMI.

Arbetet i Erfarenhetsgruppen har utvecklats och strukturerats. En långsiktig verksamhetsplan för att motarbeta stigmatisering har tagits fram. Ett filmprojekt där ledamöter från Erfarenhetsgruppen ska medverka är också på gång.

En grundlig genomgång av förbundets ekonomi, ekonomisystem och rutiner har genomförts. Det är nu lätt att följa utvecklingen och att ha kontroll över i stort sett varje krona. Detta är nödvändigt och skall vara utgångspunkten för den organisationsöversyn som ordförandemötet

2004 gav i uppdrag åt förbundsstyrelsen att genomföra.

Det finns en tydlig tendens till en ökad patientmakt över hela Europa. Människor är allt mer välutbildade och ställer allt större krav på vården. Internet och rörlighet över gränserna ger också information och kunskap. Patientens tillgång till information ger kunskap om bland annat sjukdomar och hur man förhindrar att de förvärras. Patienten ställer krav och vården måste lyssna och informera.

Det kommer att behövas starka företrädare för intresse- och patientorganisationerna i framtiden. Våra kunskaper efterfrågas också alltmer. Nyttänkande, att ”göra på ett annat sätt” är nyckelord. Där kan våra erfarenheter komma väl till pass. Men vi skall värna om vår fristående kraft och fortsätta att vara påtryckare och själva formulera regler för vår medverkan i olika sammanhang.

Låt oss tillsammans börja framtiden med kongressen 2005 som utgångspunkt.

Rakel Lundgren

Rakel Lundgren
förbundsordförande

Erfarenhetsgruppen kämpar mot fördomar

Beatrice Carlesson var den första med själverfarenhet som började arbeta på Schizofreniförbundets kansli. Målet är att anställa ytterligare personer med själverfarenhet. Erfarenhetsgruppens främsta uppgift är att bearbeta frågor om själverfarenhet, bemötande, tillgänglighet och samhällets stigmatisering.

Erfarenhetsgruppen arbetar i projektform och alla projekt syftar till att studera viktiga frågor som på olika sätt påverkar tillvaron för personer med schizofreni och liknande psykoser och deras anhöriga. Exempel på sådana frågor är media, arbetsmarknad, vård och omsorg och omvärldens syn på människor med schizofreni.

– Vi har utformat ett tioårigt arbetsprogram för Erfarenhetsgruppen, berättar Ullabritt Zoannos, kontorschef på Schizofreniförbundets kansli.

Det är två år sedan Beatrice kom med i Erfarenhetsgruppen. Idag är de åtta personer i gruppen och de träffas fem gånger per år. Mötena äger rum parallellt med förbundsstyrelsens möten och det är styrelsen som ger dem uppdrag.

– Jag tycker att det känns jättebra att våra kunskaper tas tillvara. Våra åsikter är viktiga och det är skönt att få känna det, berättar Beatrice.

ARBETSREHABILITERING PÅ CAFÉ

Beatrice studerade på receptarieprogrammet när sjukdomen bröt ut och i november 1998 blev hon akut sjuk och inlagd på sjukhus. Efter att ha varit sjukskrivnen en längre period började hon arbeta på ett café i Uppsala, så kallad arbetsrehabilitering. Arbetet på Schizofreniförbundets kansli har hon enbart gott att säga om.

– Det är jättekul, verkligen roligt. Nu får jag använda mina erfarenheter av sjukdomen. Och jag känner att de kommer till nytta för andra, berättar Beatrice.

Hon sitter tyst ett tag och tillägger sedan:

– Dessutom får jag en möjlighet att tycka till om det som påverkar min egen vardag.

MEDIA I FOKUS

Under de senaste åren har svarta tidningsrubriker berättat om det ena ”vansinnesdådet” efter det andra – och många gånger har förövarna sagt att de hört röster som sagt åt dem att göra olika saker. Tidningsrubrikerna har skapat en rädsla i samhället för personer med psykiska sjukdomar. För Schizofreniförbundet är det angeläget att bemöta den här rädslan med faktakunskap samt att dementera det som är osant i skrivierna. Därför kommer Erfarenhetsgruppen under den närmaste tiden främst att arbeta med olika mediala aktiviteter.

– Vi planerar att de som ingår i Erfarenhetsgruppen ska göra ett antal artiklar och hålla föredrag om sin sjukdom, berättar Ullabritt.

AKTIVA I GÖTEBORG

Ullabritt beskriver sin egen roll som en sammanhållande person som håller i strukturen för Erfarenhetsgruppen och som sköter en stor del av planeringsarbetet. Samtidigt betonar hon flera gånger vikten av att medlemmarna i Erfarenhetsgruppen är delaktiga och intresserade av det arbete som ska göras. Lokala föreningar bestämmer själva om de vill ha en referensgrupp som fungerar som en erfarenhetsgrupp och det finns en del lokala nätverk som arbetar enligt samma modell som Erfarenhetsgruppen.

Beatrice Carlesson amvänder sina egna erfarenheter för att hjälpa andra.

– I Göteborg är de mycket aktiva och driver flera projekt med själverfarna. Och i Lund är de på gång att starta ett nätverk av själverfarna, berättar Ullabritt.

STRUKTURERAT ARBETE

Att strukturera arbetet inom Erfarenhetsgruppen förutsätter god kännedom om sjukdomen och bra planering. Det är viktigt att noggrant tänka igenom hur arbetet ska läggas upp, till exempel med hänsyn till att många personer med schizofreni även lider av kognitiva funktionsnedsättningar så som minnessvårigheter. Det är också viktigt att den som anställer en person från Erfarenhetsgruppen håller kontinuerlig kontakt med socialtjänsten, psykiatrin och Arbetsförmedlingen.

– Målet är att vi ska få dem att komma in på lönebidrag och att vi ska kunna anställa fler personer med själverfarenhet eftersom de är en så bra referensgrupp för allt vi gör, säger Ullabritt.

– Mitt mål är att jag genom det här arbetet ska kunna medverka till att ta bort fördomar mot personer med psykisk sjukdom. Vi är inte farligare än andra människor, avslutar Beatrice.

Text: Annica Holmberg

Många vikarier och stängda

Hälften av alla landsting stänger mottagningar och reducerar personalstyrkan i sommar. Nio av tio landsting uppger att det blir många sommarvikarier inom psykiatri i år. Det visar den kartläggning som Phrenicus gjort.

Sommaren 2003 utbröt en brand på S:t Sigfrids sjukhus i Växjö. Branden ledde till att två av de tio patienter som för tillfället bodde på den slutna psykiatriska avdelningen dog. Personalgruppen bestod av fem personer och samtliga var semestervikarier. En intern utredning genomfördes vid Läns- och Regionpsykiatri i Landstinget Kronoberg. Den ledde till en handlingsplan där det bland annat står att kommande semesterplanering ska ske ur ett helhetsperspektiv för att säkerställa kompetensnivån. Det innebär bland annat att semestern ska fördelas under en längre period om tolv veckor och att personal ska kunna omfördelas mellan kliniker. Om det inte lyckas ska man överväga att stänga enheter.

SAMMANSLAGNA MOTTAGNINGAR

Phrenicus har ringt upp samtliga 21 landsting i Sverige för att få en bild av hur vård-situationen kommer att se ut i sommar. Sörmlands läns landsting meddelar att de inte vill medverka och de lämnar inte ut några uppgifter, vilket innebär att vår statistik bygger på data som samlats in från 20 landsting. Hälften av dessa landsting uppger att de kommer att stänga avdelningar under sommaren. Det handlar om allt från en avdelning till flera mindre enheter. I en av Östergötlands regioner slår de samman alla mottagningar och öppnar istället en sommarmottagning för de patienter som behöver vård under sommaren.

– Målet med den här lösningen är att vi ska kunna upprätthålla vården för de verkligt vårdkrävande patienterna och de som är i akut behov av vård, säger Anders Sätterberg, verksamhetschef över psykiatriska kliniken i Linköping.

REDUCERAD PERSONALSTYRKA

Landstinget i Kalmar väljer att hålla samtliga avdelningar öppna, men att reducera personalen på dessa. I Kronoberg, det landsting som även innefattar S:t Sigfrids sjukhus, kommer de dels att stänga en enhet och dels att dra ner på antalet vårdplatser under sommarmånaderna. De två största landstingen – Stockholm och

Västra Götaland – hade i vecka 19 ännu inte beslutat om de skulle stänga någon avdelning. Ett av de landsting som inte kommer att stänga någon mottagning eller klinik under sommaren är Skåne.

– Vi har så hög belastning att det inte finns någon möjlighet att stänga några mottagningar under sommaren, påpekar Thomas Thelin förvaltningschef över psykiatri i nordvästra Skåne.

PRIORITERAD ÖPPENVÅRD

De flesta landsting lyfter fram behovet av en tillgänglig öppenvård, och när de tvingas prioritera föredrar de att stänga någon slutna avdelning istället för att ta resurser från öppenvården. Östergötland, Västmanland och Västra Götaland uppger att öppettiderna på de öppna mottagningarna troligtvis kommer att ändras under sommaren. I Gävleborg vet de ännu inte hur öppettiderna kommer att se ut och Kronoberg väljer, liksom Sörmland, att inte svara på denna fråga.

– Vi kommer att reducera möjligheterna att boka tider under sommaren. Däremot kommer vi att hålla akuten öppen som vanligt, berättar Solveig Nilén, chefsöverläkare och verksamhetschef över psykiatri i Jämtland.

MÅNGA VIKARIER

Sammanställningen visar tydligt att många patienter kommer att möta vikarier under sommarmånaderna. Det är framför allt de slutna vårdavdelningarna som bemannas med vikarier. Landstingen i Jönköping, Värmland, Dalarna och Jämtland är mycket tydliga med att det enbart är inom slutenvården som de kommer att ta in vikarier. Flera andra landsting påpekar också att det är deras intention att i möjligaste mån ha kvar befintlig personal inom öppenvården. Sommaren står för dörren och för den slutna psykiatriska vården innebär detta månader med reducerad personalstyrka, färre vårdplatser och många vikarier.

Text: Annica Holmberg

mottagningar i sommar

Så här ser vårdutbudet ut i sommar i ditt landsting:

FRÅGOR:

1. Kommer ni att stänga någon klinik eller mottagning i sommar?
2. Är det många vikarier som kommer att arbeta i sommar?
3. Kommer ni att ändra öppettiderna på era mottagningar under sommaren?

LANDSTING	FRÅGA 1	FRÅGA 2	FRÅGA 3
STOCKHOLM	Ej bestämt.	Ej bestämt.	Nej
UPPSALA	Nej	Ja	Nej
SÖRMLAND	Vill ej delta.	Vill ej delta.	Vill ej delta.
ÖSTERGÖTLAND	Stänger några avdelningar och öppnar sommarmottagning.	Ja	Öppettiderna kan ändras något.
JÖNKÖPING	Stänger en allmän psykiatrisk avdelning. Drar ner på verksamheten i öppenvården. Akuten öppen.	Ja, på slutenvården.	Nej
KRONOBERG	Drar ner vårdplatser och stänger en enhet.	Ja	
KALMAR	Reducerar personalen. Stänger ingen avdelning.	Ja	Nej
BLEKINGE	Nej	Ja	Nej
SKÅNE	Nej	I begränsad omfattning,	Nej
HALLAND	Nej	Ja	Nej
VÄSTRA GÖTALAND	Ej bestämt.	Troligtvis	Vissa justeringar kommer att göras.
VÄRMLAND	Ja, 1 avdelning i slutenvård, vilket motsvarar 10 platser.	Ja i slutenvård.	Nej
ÖREBRO	Några små enheter.	Ja	Nej
VÄSTMANLAND	Ja	Vet ej.	Tror det
DALARNA	Ja	Ja, på vårdavdelningen.	Nej
GÄVLEBORG	Nej	Ja	Vet ej
VÄSTERNORRLAND	Ja, en avdelning.	Ja	Nej
JÄMTLAND	Stänger 2 avdelningar inom slutenvården.	Endast på slutenvården.	Reducerad möjlighet att boka tider. Akuten öppen.
VÄSTERBOTTEN	Nej	Ja	Nej
NORRBOTTEN		Ja	Nej
GOTLAND	Nej	Ja	Nej

Ekonomisk handbok ger mer pengar över

räcker inte pengarna till på grund av de låga grundersättningarna, berättar Maria Nyström Agback.

VÅGA SÖKA HJÄLP I TID

Omfattande ekonomiska problem leder många gånger till att de anhöriga får rollen som ett livsnödändigt stödsystem.

– Det finns hjälp att få i dagsläget även om det inte är tillräckligt. Mitt viktigaste råd är att våga söka hjälp i tid. Tyvärr etableras kontakten oftast alldeles för sent. Det är även viktigt att personen i fråga själv får bestämma i vilken utsträckning han eller hon vill bli hjälpt, säger Maria Nyström Agback

Hon rekommenderar den hjälp som de personliga ombuden kan erbjuda.

– Ett personligt ombud är en bra kontakt för att kunna komma vidare. De finns i ungefär 85 procent av landets kommuner och min uppfattning är att det fungerar väldigt bra. Andra instanser som också kan hjälpa till är god man, konsumentvägledare och handikappförbunden.

Schizofreniförbundet har tagit fram en ny handbok med titeln "Mer pengar över!". I den finns tips och råd för personer med psykiska funktionshinder om vägen till en bättre privatekonomi.

– **DET FINNS CIRKA 50 000** svenskar med psykiska funktionshinder, varav flertalet har ekonomiska problem. Den här handboken ger hjälp och stöd i arbetet att själv reda ut sin ekonomi, säger Maria Nyström Agback, jurist på Schizofreniförbundet och författare till boken.

UTSATT GRUPP

"Mer pengar över!" är ett resultat av

ett projekt som syftar till att informera personer med psykiska funktionshinder om vilka stödsystem som finns att tillgå och hur de på bästa sätt söker ekonomisk ersättning.

– I handboken kan man finna allt från tips om budgetplanering till hur man undviker reklam. Tyvärr är personer med psykiska funktionshinder en mycket ekonomiskt utsatt grupp i samhället. Oftast

HJÄLP OCH STÖD TILL MEDLEMMAR

Handboken kommer att finnas på Schizofreniförbundet och dess 70 lokala föreningar runt om i landet.

– Detta är första upplagan och vi hoppas på en andra. Vi är därför tacksamma för alla förslag på eventuella ändringar och förbättringar som kan göras. För medlemmar finns det möjlighet att få råd och hjälp av oss, till exempel när man sökt en ersättning och fått nej, säger Maria Nyström Agback.

Text: Reine Walfridsson

Novelltävling!

Alla har någonting att berätta ... Berätta din historia!

Schizofreniförbundet utlyser en novelltävling för personer med schizofreni eller liknande psykosor samt deras anhöriga.

Skriv om din vardag, dina erfarenheter av sjukvården, tankar kring framtiden, om samhällets bemötande eller någonting annat som du vill sätta extra fokus på.

Skriv kortfattat, eftersom vi annars inte har möjlighet att publicera texten.

Juryn består av representanter för Schizofreniförbundet samt redaktören för Phrenicus. Schizofreniförbundet förbehåller sig rätten att fritt få publicera insänt material.

Du behöver inte skriva själv, någon annan får hjälpa dig. Det viktigaste är att det är din historia som berättas och att du anger ditt namn och din adress när du skickar in.

Första priset är 10 000 kronor.

Andra priset är 5 000 kronor.

Tredje priset är 2 000 kronor.

(Eventuell vinstskatt betalas av vinnaren.)

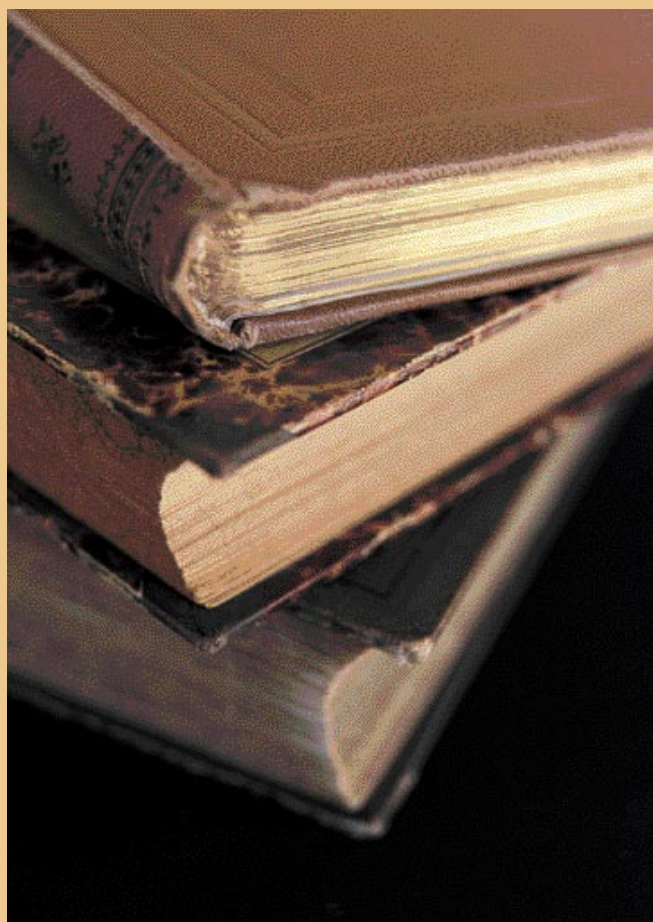
Vi hoppas även få möjlighet att sammanställa och publicera de bästa bidragen i en bok.

**Skicka in ditt bidrag senast
den 19 augusti 2005.**

Skicka novellen till:
Schizofreniförbundet
Hantverkargatan 3G
112 21 Stockholm.

Skriv "novelltävling" på kuvertet.

*Tävlingen genomförs med stöd av
AstraZeneca Sverige AB.*

”Jazzen är min kraftkälla”

Monica Beckman är ordförande i Livgivarna Nacka, en av Schizofreniförbundets lokala föreningar i Stockholm. Hon började engagera sig för anhörigarbete när sonen Göran fick diagnosen schizofreni för snart 25 år sedan. – Det ideella arbetet är både varierande och spännande, samtidigt som det ger så mycket tillbaka, berättar Monica Beckman.

Görans sjukdom utvecklades i samband med en svår influensa, som följdes av en hjärnhinneinflammation. Under flera år rådde totalt kaos i familjen och det hela tycktes vara ”existentiella tonårsfunderingar”. Det tog ytterligare några år innan läkarna lyckades ställa diagnosen schizofreni.

– Vi hade månader av fullständigt kaos. Men redan från början pratade vi öppet om saken i familjen och det har hjälpt oss, säger Monica Beckman.

JAZZEN BLEV MIN RÄDDNING

Monica Beckman har varit stilbildande inom jazzdansen och har rest i mer än 50 länder som dans- och gymnastikinstruktör. Det var här hon hämtade sin kraft – i de egna framgångarna.

– Jazzdansen gav mig livsmod och kraft när allt rasade på hemmaplan. Det finns en enorm glädje i att möta andra människor och utöva en gemensam passion. Mitt arbete har fungerat som en enda stor kraftinjektion.

Hon menar också att dansen är ett viktigt uttrycksmedel även för dem som har psykiska funktionshinder. Dansen kan hjälpa dem att hantera den egna sjukdomen.

– Dansen är ett samspel mellan kroppens alla sinnen. Det är en unik plattform för kommunikation där kombinationen av musik, rytm och rörelse inspirerar till livsglädje. Dansen kan vid sidan av medicinering fungera som en viktig kommunikationslänk för dem

Ovan: Monicas son Göran.

Till vänster: Monica undervisar japaner i jazzdans.

som har psykiska funktionshinder, säger Monica Beckman.

Att jazzdans blev Monicas inspirationskälla är ingen tillfällighet.

– Jazzen har en otrolig livsnärhet, äkthet och humor. Jag har rest till Japan och lärt ut min jazzstil i över 20 års tid. Att befinna sig i en helt främmande kultur har gett mig insikt i annorlundaskapet, precis som Göran kan känna sig annorlunda i sin egen kropp och sinne, berättar Monica Beckman.

LIVGIVARNA – ETT VIKTIGT VÄGVAL

Monica Beckman har varit ordförande för Livgivarna Nacka sedan 1985. För henne själv var beslutet att arbeta ideellt ett viktigt vägval.

– Livgivarna startade genom en grupp anhängare som ville lära sig mer om psykossjukdomar. Vi ville skapa ett forum för att kunna stödja varandra och få möjlighet att berätta om våra erfarenheter. Livgivarna informerar och påverkar politiker och andra beslutsfattare när viktiga beslut skall fattas. Vi söker även sponsorer som tillåter oss att ge ekonomiskt stöd till utsatta personer. Det handlar om en ”guldkantspeng” för att kunna förgylla vardagen för dem som är drabbade, säger Monica Beckman.

EKONOMISK HJÄLP GER HOPP

Monica Beckman är engagerad i en rad olika nätverk och styrelser inom kommun

och landsting, bland annat för neuropsykiatriska sjukdomar.

– Som anhörig och aktivt engagerad är det framförallt viktigt att finna en egen livskvalitet. Det ger så mycket att se vad man kan utträta för någon annan. Man har ofta ett brett perspektiv och ser möjligheter att göra vardagen mer meningsfull. Vår hjälp kan stimulera till utflykter, bio-besök eller annat som andra tar för givet.

Monica Beckman är bland annat ordförande i insamlingsstiftelsen ”Skutan”. En stiftelse som värnar om klienternas sysselsättning. Hon berättar stolt att de lyckats med uppgiften att få en donation till en minibuss.

– Idag är minibussen ett uppskattat hjälpmedel vid utflykter, när någon behöver flytta eller för de som inte klarar av att åka kommunalt, berättar Monica Beckman.

Hon har också skrivit boken ”Smärtekraft” (Natur och Kultur, 1994) som handlar om när psykisk sjukdom drabbar familjen. Hennes son Göran har illustrerat boken.

– Det viktigaste för att lyckas hålla ihop familjen när någon drabbas av schizofreni är först och främst kärleken till den anhörige. Men sjukdomskunskapen och problemlösningen i vardagen är nog så viktigt, säger Monica Beckman.

Text: Reine Walfridsson
Foto: Monica Beckmans privata

PERSONLIGA TANKAR

En av Monica Beckmans stora passioner är att skriva dikter. Phrenicus har fått tillåtelse att publicera två av hennes verk som speglar hennes personliga funderingar av att vara anhöring till någon med psykiska funktionshinder.

FUNDERINGAR

I sökandet efter sanning och svar
fann jag sorgen och glädjen – ett kompispar,
där sorgen kan le genom tårar och smärta
och glädjen kan gråta ur överfullt hjärta.
Så ges insikt om tillvarons komplexitet
där fasaden kan skydda en hemlighet.
Utan sorg ingen glädje,
utan vän inget jag,
att leva betyder att se varje dag
Först i vänskapens spegel
och bollplanksfasad
ser jag verkan av präglingen:
sorgsen och glad
Dessa ”kompisars”
närhet och spannet emellan
ger en livsdimension som beaktas tör
sällan.

MÖTE GENOM GLASVÄGG

Rastlöst sökande
Tidlös väntan
Ängslig undran
Bakom härdat glas
pågår drömmarna om livet
Snickare tillkallas:
”gör dörrar i glaset”
Försöket misslyckas
Glasmästare ombedes
”tillskapa fönster”
Omöjligt, ogenomträngligt.
Missmod och fruktan på vardera sidan.
Barnet i frihet ser det,
talar sitt kroppsspråk
igenom väggen till drömmaren
Denne svarar med gester
själ möter själ
barn möter barn
i kroppsspråksgemenskap
Glasväggen förs försiktigt åt sidan
av barnahänder.

Många motioner

Till kongressen har i laga tid inkommit tjugo motioner. Det är dubbelt så många jämfört med förra kongressen, vilket är glädjande. Förbundsstyrelsen har delat in motionerna efter reglerna i vårt policyprogram, som i sin tur utgår från FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder.

Två motioner sorteras in under standardregel 1 "Ökad medvetenhet". Motionärerna framför att ordet schizofreni är ett så laddat och negativt namn att det är svårt att få gehör för att bekämpa attityder och fördomar. Man vill dessutom ha rätten att anta eller byta namn till andra bokstavskombinationer. Förbundsstyrelsen utgår i sitt svar från policyprogrammet och det beslut om

namnfrågan som togs så sent som 2001.

Förbundsstyrelsen framhåller i sitt yttrande att vi måste vara uppmärksamma på våra egna attityder och fördomar i arbetet med att bekämpa andras.

Att själv våga använda ordet schizofreni är ett första steg mot att minska ordets negativa laddning och göra det till ett sjukdomsnamn med samma laddning som till exempel diabetes.

INGET TIDNINGSÖVERTAG

Med anledning av att tidskriften *Empati* läggs ned yrkar en motionär att Schizofreniförbundet tar över denna. Förbundsstyrelsens utredning visar att det inte går. Namnet *Empati* är skyddat och man kan inte göra en likadan tidskrift.

SNABBARE INGRIPANDE

Som väntat faller nästan hälften av motionerna in under standardregel 2" Medicinsk vård och behandling." En av motionerna tar upp frågan om snabbt ingripande vid försämring. En anhängig ser tydliga tecken på att psykiatrin allt oftare griper in för sent. De vill inte ta emot patienten, eftersom han/hon inte är farlig och det slutar med polishämtning. Förbundsstyrelsen föreslår att man får i

uppdrag att intensifiera påverkansarbetet så att vårdgivarna tillämpar moderna arbetsmetoder och att samverkan skall ske mellan huvudmän.

RÄTTSPSYKIATRISK VÅRD

Flera motioner handlar om tvångsvård och rättspsykiatri. En patient som vårdas med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, är många gånger rättslös. Ofta tvångsmedicinerar patienten utan att bli bättre. Psykiatrisamordnaren Anders Milton kommer att lämna ett lagförslag om ändrade regler i LPT. Förbundsstyrelsen föreslås få i uppdrag att bevaka kommande författningsförslag om psykiatrisk tvångsvård.

En motion tar upp att finansieringen av rättspsykiatri slukar mycket pengar för landstingen. Staten borde stå för kostnaderna. Även denna fråga kommer troligen att tas upp av Anders Milton.

Rutinerna vid tvångsvård föreslås ändras så att rättsäkerheten uppfylls. Vid flera tillfällen har rutinerna brutit när det gäller ansökan hos länsrätten och förlängning av tvångsvård. Förbundsstyrelsen kommer att arbeta för att den psykiatriska vården följer gällande lagar och föreskrifter.

RÄTTIGHETSLAG

I en motion yrkar man på en rättighetslag om förnyad medicinsk bedömning, second opinion, och att anhöriga och patienten skall informeras om sina rättigheter.

Det har hittills varit svårt att få second opinion, fast det kan vara befogat för dem som varit sjuka länge. Nuvarande bestämmelser är bara rekommendation och följs sällan.

ÖRONMÄRKTA PSYKIATRIKPENGAR

Öronmärkta pengar till psykiatri tas upp. Man hävdar att det inte klart kunnat redovisats vad statliga medel har använts till. Detta är en fråga som Nationella psykiatrisamordningen skall arbeta med

BÄTTRE BEMÖTANDE

Bemötandet av personer som är drabbade, och även deras anhöriga, är ofta så dåligt att återhämtningen äventyras. Man vill också att ett urvalssystem skall tas fram för att användas vid rekrytering av personal.

Sammanfattningsvis handlar vårdmotionerna till stor del om att den psykiatriska vården inte har en acceptabel kvalitetsnivå. I många fall följer man inte de lagar och regler som finns. Det finns även stora brister i samverkan, kompetens och resurser.

REHABILITERING

En enda motion har inkommit om rehabilitering. Motionären efterlyser ett policydokument om social rehabilitering. Förbundet har en hel del aktiviteter på gång inom området. Vi har det nystartade projektet där vi anställer själverfarna på kansliet och Humanprojektet med fokus på hjälpmedel. Boken "Psykiska funktionshinder, stöd och hjälp vid kognitiva funktionshinder" av Lennart Lundin och Ove Ohlsson har blivit en riktig storsäljare och sprider kunskap om rehabilitering.

PERSONLIGA OMBUD

Två motioner handlar om Personliga ombud och i båda motionerna kräver man en lagstiftning, vilket även förbundsstyrelsen uppmanas göra.

I början av juni presenterar Socialstyrelsen en rapport om personliga ombud.

TRYGGHETEN I FOKUS

Tre motioner under standardregel 8 "Ekonomisk och social trygghet" har inkommit. Man efterlyser större ekonomisk grundtrygghet, uppföljning av konsekvenserna av den nya aktivitetsersättningen och kraftfullt agerande från förbundsstyrelsen för att villkoren för personer med psykiska funktionshinder förbättras.

Förbundsstyrelsen uppmanas att skärpa arbetet för ekonomisk och social trygghet under den kommande kongressperioden.

STADGEÄNDRINGAR

I tre stadgemotioner tar man upp en hel del detaljer. En motionär vill att man skall slopa benämningen Erfarenhetsgruppen och inte heller ha segregerade placering på möten. Andra motionärer vill förkorta motionstiden, göra tillägg och ändringar så att stadgarna förtydligas och införa att deltagarna i en kontaktgrupp har rösträtt. Förbundsstyrelsen har med hänsyn till föreslagna ändringar, utarbetat ett förslag till stadgeändringar. De behandlas under egen punkt på föredragningslistan.

Text: Rakel Lundgren

TILL MINNE AV BOH SVENNESTAM

Bob Svennestam, en mycket uppskattad ledamot i Schizofreniförbundets styrelse, dog den 14 april efter en tids sjukdom.

Det blir tomt efter Bob. Han var en tillgång i vår styrelse. När han yttrade sig lyssnade alla. Han förde tillbaka diskussionen och kom med kloka inlägg.

Bob betydde mycket för många. Han ställde till exempel upp en gång för socialpsykiatri i Flen för att sjunga och spela för personer med schizofreni. Och han har betytt väldigt mycket för "uppsökarna" i Eskilstuna. Han lämnar ett stort tomrum efter sig, men också många fina minnen och kloka ord som vi kommer att ta tillvara i vårt fortsatta arbetet inom Schizofreniförbundet.

Rakel Lundgren
Förbundsordförande, Schizofreniförbundet

Förbundsstyrelsens tolv ledamöter

Fem kvinnor och fyra män som ordinarie ledamöter samt tre män som ersättare. Så ser Schizofreniförbundets styrelse ut om ombuden följer valberedningens förslag vid kongressen.

Med två undantag är det samma uppsättning som under den gångna kongressperioden. Styrelsen består av personer som brinner för uppgiften att leda och utveckla rörelsens arbete så att fördomar, okunskap och förutfattade meningar om personer med schizofreni och liknande psykoser skingras.

ORDINARIE LEDAMÖTER

Rakel Lundgren, Arbrå,
förbundsordförande (omval)

Barbro Benjaminsson,
Göteborg, förste vice förbunds-
ordförandeordförande (omval)

Birgitta Anderson, Norrköping, andre
vice förbundsordförande (omval)

Bosse Ekelund, Göteborg (omval)

Ulla Elfving-Ekström, Stockholm (omval)

Per Lidwall, Falun (omval)

Inger Nilsson, Karlstad (omval)

Per Torell, Lund (omval)

Sture Andréasson, Kungsbacka (nyval)

ERSÄTTARE

Ove Danielsson, Västerås (omval)

Bengt Ståhlberg, Umeå (omval)

Per-Ragnar Melin, Jönköping (nyval)

Kongressens preliminära program

LÖRDAG DEN 28 MAJ

- 09.00 Registrering
- 10.00 Kongressen öppnas.
Rakel Lundgren inledning
- 10.15 Rapporter
 - Policyprogrammet
 - Utbildningsprogrammet Prospect
 - PPP – Pulsen på insatser till personer med psykiska funktionshinder – vad har hänt sedan sist
- 10.30 Margit Tiberg IFS Sollentuna om PPP-undersökningen i Sollentuna
- 10.45 Barbro Carlestam Schizofreni föreningen Gästrikland om PPP-undersökningen i Gävle/Sandviken
- 11.00 Kaffepaus

- 11.30 Konsumentprojektet
- 11.45 Erfarenhetsgruppen
 - Självverfarna på kontoret
 - Stigmaprojektet
 - Regissör Håkan Bjerking presenterar filmprojektet "Världen med andra ögon".
- 12.30 Lunch

SEMINARIER

- 14–18.00 (med reservation för ändringar)
 - Ing-Marie Wieselgren, Nationell psykiatrisamordning
 - Lise-Lotte Nilsson och Bengt Lögdberg, presentation av forskning kring dödighet i schizofreni i Malmö
 - Kerstin Wennström, Ett Självständigt Liv (ESL), ett

- pedagogiskt stöd till personer med schizofreni och deras anhöriga
 - Lars Eriksson "Vad kostar psykosåterfallet individ och samhälle och hur kan det förhindras"
- 18.00 Avslut
- 20.00 Middag

SÖNDAG 29 MAJ

- 08.30 Morgonsamling (frivilligt)
- 09.00 Förhandlingar
- 10.00 Kaffe
- 10.30 Förhandlingar återupptas
- 12.00 Lunch
- 13.00 Förhandlingar återupptas
- 14.00 Ordförande har ordet
- 15.00 Avslutning

Satsning på ekonomistyrning gav resultat

Schizofreniförbundets ekonomiska situation ser positiv ut. Budgeten är i balans och soliditeten är hög. Framgångsfaktorn ligger i att planera projekt och se till att finansiering finns innan de genomförs samt kontinuerlig uppföljning.

– DET ÄR ALLTID viktigt att ha ordning på sin ekonomi. Det ger både trygghet och handlingsfrihet. När det gäller vårt förbunds verksamhet är det extra viktigt. En stark och hållbar ekonomi gör att vi kan fokusera på vårt uppdrag säger Sture Andréasson kassör i förbundsstyrelsen.

Vad är det då som ska prioriteras i verksamheten? Sture definierar de uppdrag som är viktigast att fokusera på:

– Vi ska på alla sätt verka och arbeta för att skingra fördomar samt att tillvarata gemensamma och specifika intressen för personer med psykiska funktionshinder och deras anhöriga.

FÖRENKLAD REDOVISNING

Under 2004 har mycket arbete ägnats åt att få en väl fungerande ekonomistyrning i förbundets verksamhet. Budgetarbetet som påbörjades hösten 2003, och som mynnade ut i budgetförslag för 2004, har noggrant följts upp varje månad. Erfarenhet från detta arbete ligger till grund för en balanserad budget för 2005. Ett konkret exempel på insatser som gjorts för att skapa en bra ekonomisk styrning är förenklad redovisning.

– Syftet är att förbundsstyrelsen lättare ska kunna följa den ekonomiska utvecklingen och ha fungerande beslutsunderlag, förklarar Sture Andréasson.

PLACERINGSPOLICY

Ett annat konkret exempel är att det varje månad sammanställs en månadsrapportering som innehåller resultat, balansräkning och en separat redovisning för utvecklingen av förbundets kapital. Dessutom har ekonomiansvarig på kansliet under det gångna året fått uppbäckning, vilket har

medfört större kunskap och kompetens när det gäller genomförande och uppföljning av de ekonomiska styrmedlen.

– Under 2005 kommer vi att ta fram en placeringspolicy för Schizofreniförbundet kapital. Det är viktigt att vi har en så lugn och säker placering som möjligt med en rimlig avkastning, säger Sture Andréasson,

**Text: Kristina Möllerswärd,
Förbundsordförande**

Verksamhetsåret 2004 – Har det blivit bättre

När man jämför år 2004 med år 2003, som var en svår period för personer med psykiska funktionshinder och deras anhöriga, kan man fråga sig åt vilket håll utvecklingen i samhället går. Blir det bättre, är det lika illa, eller blir det bara sämre?

Schizofreniförbundets medlemmar och förtroendevalda gör ett enormt arbete för att förbättra villkoren för personer med psykiska funktionshinder. Men leder allt vårt arbete till verkliga förbättringar? Det är svårt att veta. Här är tre exempel på händelser under 2004 som kan tolkas både positivt och negativt.

eller sämre?

”Hopp är inte vissheten om att det man gör kommer att lyckas. Det är övertygelsen om att det man gör har en mening, oavsett om det lyckas eller inte.”

Vaclav Havel

också gett plats åt sanningen. Över en miljon människor såg reportaget i TV:s ”Uppdrag Granskning” om att personer med psykiska funktionshinder inte får de LSS-insatser de har rätt till. I programmet intervjuades flera medlemmar i Schizofreniförbundet. Landets främsta debattforum, DN Debatt, tog in vår ordförande Rakel Lundgrens artikel om att psykiatriens hjälp kommer alldeles för sent för dem som drabbas av schizofreni. Artikelkom att citeras i dagstidningar över hela landet.

ANDERS MILTONS FÖRSTA ÅR

2004 var den nationella psykiatrisamordningens första verksamhetsår. Ett av psykiatrisamordnaren Anders Miltons uppdrag var att göra en genomgång av situationen. I sin första rapport beskrev psykiatrisamordnaren många av de problem som våra medlemmar kämpar med dagligen: bristande samordning, föräldrade attityder, liv som ödeläggs när personer får vänta för länge för att överhuvudtaget få vård. Anders Milton föreslog att staten skulle satsa mer än fem miljarder kronor under åtta år för att få en acceptabel nivå inom vård, stöd och service för personer med psykiska funktionshinder. Det var ett steg i rätt riktning. Men regeringen lämnade inget besked om satsningen. Vid ordförandemötet gjorde Schizofreniförbundet ett pressuttalande: ”Varför sviker regeringen psykiatri i värbudgeten?” En tjänsteman från regeringskansliet kontaktade oss omedelbart och meddelade att en sats-

ning skulle meddelas under hösten. Nu vet vi att bara en bråkdel av de resurser som Anders Milton bedömde var nödvändiga avsätts – under en mycket kort tid.

STOPPADE LAGFÖRSLAG

Under 2004 föreslogs en förändring i reglerna för stadsbidraget till handikapporganisationer som Schizofreniförbundet. En förändring som skulle ha gett oss mindre resurser och mer administrativt arbete. De nya reglerna var inte alls anpassade för organisationer vars medlemmar har kognitiva funktionsnedsättningar. Med utgångspunkt från det samarbete som redan fanns mellan tolv handikappförbund startades ett utökat samarbete. Hela 22 handikappförbund började arbeta gemensamt mot förslaget. Och man lyckades faktiskt – förslaget drogs tillbaka! Det är dock ännu inte bestämt hur reglerna för stadsbidrag kommer att se ut framöver.

HOPP TROTS TRÖGT ARBETE

Verksamhetsåret 2004 har fört med sig ljusare utsikter. Vissa saker har blivit lite bättre. Men de målsättningar som vi satt upp i Schizofreniförbundets policyprogram – allt det som krävs för att personer som drabbas av psykosjukdomar ska kunna leva på samma villkor som alla andra – känns ännu väldigt avlägsna. Är det någon idé att lägga ner så mycket arbete på att förändra, när det ändå går så trögt? Vi tror det.

Text: Maria Nyström Agback

MEDIER OCH SAMHÄLLSDEBATT

Psykiatri blev ett hett ämne i samhällsdebatten 2004. Intresset ökade för den svåra livssituation som personer med psykiska sjukdomar hamnar i. Visst har det funnits snedvriden nyhetsrapportering som ökat stigmatiseringen av personer med psykiska sjukdomar. Men det ökade mediautrymmet har

PHRENICUS

EN TIDNING UTGIVEN AV INTRESSEFÖRBUNDET FÖR PERSONER MED SCHIZOFRENI OCH LIKNANDE PSYKOSER, SCHIZOFRENI FÖRBUNDET

NUMMER 2/2005

KONGRESSNUMMER

VERKSAMHETSÅRET 2004 • MOTIONER TILL KONGRESSEN 2005